

konstatovati nebude asi možno. Připouštím sice, že substantivní výroky »výkon práva«, »užívání práva«, »nevýkon práva« nejsou asi obecnému vyjadřování běžné, ale výroky v ústech neprávnicků, že někdo neučinil nic než k čemu měl právo, že někdo učinil něco, k čemu právo neměl, že bylo něčím právem jednati tak či onak, ba dokonce, že někdo vykonal jen své právo, že jen užil svého práva, dokazují, že způsob vyjadřování, který je dán slovy »výkon práva« atd., odpovídá obecnému jazykovému usu potud, že určitá skutečnost se nazývá vůbec výkonem práva. Recipuje-li tedy zákoník a právníci z obecného jazykového usu na př. slovo dobytek (srv. § 933 o. z.), nezdá se mně závadné, když z něho recipuje úsloví výkon práva a úsloví podobná, míníce jimi krýti »skutečnost práva«.

Poplatek z převodu nemovitostí, jeho zákonné právo zástavní podle § 72 popl. zák. a přerušení promlčení tohoto zákonného práva zástavního.

JUDr. Stanislav J u r á š e k.

Podle § 1 popl. zákona ze dne 9. II. 1850, čís. 50 ř. z. podléhá poplatku každé právní jednání, kterým se podle občanských zákonů práva zakládají, převádějí, utvrzují, mění nebo ruší. Poplatek jest zaplatiti při úplatných i bezúplatných převodech nemovitostí mezi živými bez ohledu na to, byla-li o právním jednání zřízena listina či nikoliv (§ 1A 1a popl. zák.).

Právo poplatkové opírá se o právo občanské a jest tedy také podle tohoto práva usuzovati, zda nastal převod nemovitosti či nikoliv. Nenastal-li převod podle práva občanského, nelze míti za to, že se tak stalo podle práva poplatkového.

Má-li tedy právní jednání býti podkladem vyměření poplatku, musí býti platné podle práva občanského, t. j. musí míti všechny náležitosti vyhledávané zákonem k jeho platnosti. Musí zde býti tedy jasné a určité projevy jednajících osob při smlouvách oboustranně závazných, a to osob právně relevantních o obsahu právně přípustném. Při smlouvě jednostranně závazné stačí jasný a určitý projev osoby se zava-

zující, pokud je právně způsobilá a obsah slibu možný. Je-li třeba o obsahu právního jednání zříditi listinu (§ 883 ob. zák. obč.), musí tato býti podepsána oběma stranami. Podpis toliko jedné strany, a to zavazující se, stačí při smlouvě jednostranně závazné.

Bylo-li ujednáno, ať výslovně nebo mlčky (§ 863 ob. zák. obč.), že o obsahu právního jednání má býti zřízena listina, stane se smlouva skutkem, až obě strany právně způsobilé, resp. nezpůsobilé svými zákonnými zástupci, smlouvu podepíší (§ 886 ob. zák. obč.). Od tohoto okamžiku stává se smlouva perfektní, strana ze smlouvy nabývajíc nabývá titulu práva vlastnického a státu vzniká nárok na vyměření převodního poplatku, jedná-li se o nemovitost. Nárok státu na vyměření poplatku není závislým na tom, zda kupní smlouva byla pak knihovně provedena, nebo nemovitost fakticky odevzdána v držbu nabyvatelovu (Boh. F. 4104, 4349). Případnou neplatnost smlouvy a tím i nezaplatnění této musí dokázati strana, jež se neplatnosti smlouvy dovolává. Nestačí pouze uvést, že při sjednání smlouvy se stal omyl aneb vyskytly se podstatné závady, nýbrž okolnosti tyto (omyl — závady) musí býti pravoplatně (případně cestou sporu) na jisto postaveny.

Je-li tedy smlouva o převodu nemovitosti platnou podle všeobecného práva občanského, podléhá podle ustanovení poplatkového zákona vyměření poplatku a jest proto smlouvu tu ohlásiti k vyměření poplatku finančnímu úřadu, pověřenému vyměřováním poplatků. Ohlášení jest učiniti do 8 dnů ode dne uzavření smlouvy (den uzavření smlouvy v to nepočítajíc, § 902 ob. zák. obč.) byla-li smlouva uzavřena v tuzemsku. Bylo-li právní jednání uzavřeno v cizině a má-li míti v tuzemsku účinky, musí se ohlášení státi do 30 dnů. (Srovn. Boh. F. 4064.) Případně-li konec lhůty na neděli nebo státem uznaný svátek, končí lhůta nejbližšího příštího dne (§ 14 popl. zák., § 903 ob. zák. obč., zák. č. 555/1919 Sb. zák. a nař., zák. č. 65/1925 Sb. zák. a nař.).

Právní jednání (smlouvu) musí přihlásiti k vyměření poplatku obě strany, a v případě, že listina byla zřízena v cizině, ten, kdo listinu donesl neb koho v tuzemsku došla (§ 44 popl. zák.). Lhůtu tuto lze z důležitých důvodů prodloužiti (na př. není-li možno předložiti doklady a pod.).

Jinak strany jsou přinucovány k předložení smlouvy k zpoplatnění pořádkovými tresty (viz též § 43 cís. nař. 287/1915 ř. z.).

Poplatek vyměří se platebním rozkazem, jenž se doručí straně kupující i prodávající, ježto obě strany ručí rukou společnou a nerozdílnou za zaplacení poplatku (§§ 64, 68 č. 3 popl. zák., § 891 ob. obč. zák.). Smlouvou jest možno převést placení převodního poplatku jediné na některou ze smluvních stran, avšak ustanovení toto nemá pro obor práva poplatkového žádného vlivu. Finanční úřad jest dále oprávněn domáhati se zaplacení poplatku od obou zúčastněných bez ohledu na tuto smluvní klausuli, která působí jen proti stranám a dává té které straně pak právo regresu proti druhé (§ 896 ob. zák. obč.). Poplatek vymáhá se především na kupujícím a v případě nedobytnosti na prodávajícím, jenž má pak právo regresu proti kupujícímu, v případě, že poplatek zaplatí. Není ovšem stanoveno, že poplatek na prodávajícím nelze vymáhati dříve.

Poplatek jest zaplatiti ihned po doručení platebního rozkazu (§ 60, odst. 1. popl. zák.). Ježto jest mnohdy velice těžko poplatek ihned zaplatiti, dává zákon sám stranám možnost, aby poplatek zaplatily do 30 dnů ode dne doručení plat. rozkazu (§ 60, odst. 3. popl. zák.). Platba má se státi prostřednictvím poštovní spořitelny vplatním lístkem, přiloženým k platebnímu rozkazu (nař. min. fin. č. 645/1920 Sb. zák. a nař.). Není-li poplatek zaplacen v třicetidenní lhůtě, stává se platební rozkaz vykonatelným a jest možno poplatek vymáhati exekučně na jmění osoby povinné. Dlužník mimo to jest povinen platiti po uplynutí třicetidenní lhůty ode dne doručení úroky z prodlení (7% — §§ 1 a 2 vlád. nař. č. 92/1923 Sb. zák. a nař.).

Poplatky vymáhají se buď exekucí berní anebo soudní. Pro exekuci berní platí předpisy §§ 343 a násl. zák. o přímých daních č. 76/1927 Sb. zák. a nař., a to v důsledku § 7 popl. zák., jenž praví: »Nezaplacené poplatky vymáhají se způsobem předepsaným pro vymáhání dlužných státních daní.« Jsou tedy povolány vyměřující úřady vymáhati poplatky berní exekucí a v důsledku zák. o přímých daních sami, nebo prostřednictvím berních úřadů žádati o exekuci soudní. Pro tuto exekuci platí předpisy exekučního řádu.

Poplatek může býti zaplacen i ve splátkách, žádá-li o to strana z důležitých důvodů. Splátky se povolí, jestliže placení poplatku je pro stranu spojeno se značnými újmami a obtížemi a nebude-li povolením splátek státní pokladna ohrožena. (O posečkání poplatku převodního při dědictví, zatíženém právem užívacím, viz na konci tohoto pojednání.)

Proti vyměření poplatku je možno podati stížnost (odvolání) u vyměřujícího úřadu do 30 dnů ode dne doručení platebního rozkazu (§ 1 zák. č. 28/1876 ř. z.). V platebním rozkaze jest uvéstí lhůtu, do které, a úřad, u kterého jest podati odvolání. Jinak běží lhůta až dojde stranu dodatečný výměr, obsahující tato data (§ 2 cit. zák.). O odvolání rozhodne s konečnou platností zemská finanční správa (§§ 3 a 4 zák. z 20. února 1907 čís. 52 ř. z. ve znění zák. čís. 42/1919 Sb. zák. a nař.). Odvolání nemá odkládacího účinku a je proto možno po uplynutí třicetidenní lhůty ode dne doručení poplatek vymáhati a počítati úroky z prodlení, třebaž že bylo podáno proti platebnímu rozkazu odvolání. Zvýšení poplatku jest však vymáhati, až vyměření nabude právní moci (§ 2 zák. č. 52/1907 ř. z.).

Za poplatek z převodu neručí jen kupující a prodávající osobně (§ 73 popl. zák.), nýbrž i nemovitost sama, jež byla předmětem smlouvy a tím i vyměření poplatku. Poplatek tento vázne na nemovitosti tvořící předmět převodu a předchází všem pohledávkám ze soukromoprávních titulů (§ 72 popl. zák.). Přednostní toto právo jest však časově omezeno, a to na dobu tří let ode dne, kdy měl býti poplatek následkem doručení plateb. rozkazu zaplacen (§ 60 popl. zák.). Právo státu vymáhati poplatek od osobně ručícího tím dotčeno není (§ 74, odst. 4 popl. zák.).

Na případné zvýšení se věcné ručení nevztahuje.

Tříletá lhůta přednostního práva podle § 72 popl. zák. neběží ode dne vzniku poplatkové povinnosti (§ 44 popl. zák.), ani snad ode dne předložení poplatného právního jednání vyměřujícímu úřadu, nýbrž jedině od třicátého prvního dne po doručení platebního rozkazu (§ 9 popl. zák.). Srovn. Vážný — sbírka rozh. nej. soudu — č. 5033, 5228, 6168, 9314. Je-li k zaplacení poplatku dána zákonem jiná lhůta, počíná běžeti tato tříletá promlčecí lhůta od uplynutí této zákonné lhůty (§ 11 zák. z 13. pros. 1862, čís. 89 ř. z.).

Toto tříleté zákonné přednostní právo přetrhuje se použitím zákonných prostředků k vymožení poplatku (§ 14 nař. min. fin. čís. 181/1850 ř. z.). Podle poznámky 6 k § 65 úř. návodu z roku 1904, doplněného v roce 1910, jsou zákonnými prostředky k vymožení poplatku:

1. nucené zřízení práva zástavního,
2. řádně vedená vnucená správa včetně administrativní vnucené správy, je-li poznamenána v knize,
3. nucený prodej ručící nemovitosti,
4. povolení opětného vydražení ručící nemovitosti (Holík-Tuš: Kolky a poplatky II. díl, str. 291; srovn. též Vážný č. 8787).

§ 14 min. nař. č. 181/1850 ř. z. praví dále: »Nezapraví-li se poplatek z převodu včas, má se předepsaný poplatek vyznačiti ve veřejných knihách, kde tyto jsou, žádá-li toho úřad, k vybírání poplatku stanovený. Pomine-li v takovém případě projitím času právo přednosti státní pokladny, zůstane poplatek přece váznouti na nemovitém statku v tom pořadí, jež se srovnává s časem, kdy byla suma ta do knih vložena.«

Výklad tohoto nařízení stal se nařízením min. financí ze dne 18. prosince 1852, čís. 256 ř. z., které praví:

»K odstranění vzešlých pochybností o tom, jakým způsobem se má provésti vyznačení nedoplatků přímých poplatků z převodu majetku ve veřejných knihách, nařízené v odst. 14 nař. min. financí ze dne 18. května 1850, čís. 181 ř. z., uznalo min. spravedlnosti a min. financí za dobré prohlásiti, že vzhledem k tomu, že v odstavci 14 jest jasně vysloven úmysl, zabezpečiti poplatkovému nedoplatku pro případ zániku knihovního práva přednostního, propůjčeného mu § 72 poplatkového zákona, právo zástavní, odpovídajícím v době zápisu nedoplatku do veřejných knih, může se vyznačení státi jen způsobem, jaký je vůbec předepsán pro nabytí věcného práva na nemovitostech, pokud se týče tam, kde jsou řádné knihy, pouze v k l a d e m nebo z á z n a m e m, nikdy však pouhou poznámkou. Aby tedy knihovní zápis poplatkového nedoplatku, je-li nutný k zajištění státní pokladny, byl proveden, mají se úřady, jimž vybírání poplatků jest svěřeno, obrátiti dožadovacím listem prostřednictvím nadřízeného okresního finančního ředitelství na příslušný soud (knihovní

úřad) a, jde-li o vklad, připojiti duplikát platebního rozkazu, doručeného straně k placení povinné, s výkazem o doručení a úředním potvrzením, že rozkaz nabyl moci práva, a poplatek v udané částce nebyl skutečně ještě zaplacen, v každém případě řádně označiti knihovní předmět, na němž má právo zástavní býti dobyto. Stejným způsobem mají uvedené úřady z povinnosti úřední zaříditi knihovní výmaz, byl-li poplatek zaplacen. Jinak se na předpisech, platných v jednotlivých zemích o zápisech do veřejných knih, tímto nařízením ničeho nemění, a rozumí se samo sebou, že tam, kde je záznam vůbec přípustný, není potřebí po rozumu dvorského dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 sb. zák. soud. lit. c) a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. žaloby k soudnímu spravení záznamu takového nedoplatku.«

Ustanovení dvor. dekr. ze dne 18. září 1786, čís. 577 sb. z. s. jest následující:

lit. a): »Fiskálnímu úřadu není rovněž jako jiné straně odňata možnost svou žádost za záznam nebo obstavku podat u fora rei sitae.«

lit. c): »Fiskálnímu úřadu nemůže býti také povolena exekuce dříve, než vydán jest soudcovský rozsudek; zajištění státní pokladny může se však státi bez požádání za exekuci v soudním řádě ustanovenými obstavkami, sekvestracemi, zabavením neb jinými prostředky zjišťovacími, a má se fiskální úřad, aby jich vymohl, pouze vykázati průkazem zavedeného vyšetřování, nebo předložením nařízení dvorského aneb zemského úřadu.«

»Ve příčině zajištění takových pohledávek, které se nehodí k soudnímu řízení, nýbrž o kterých přísluší politickým úřadům samým je vyšetřiti, o nich rozhodnouti a je exekvovati, se ustanovuje, že v takových věcech přísluší politickým úřadům právo, potřebné zajištění zaříditi, a aby bylo vykonáno, požádati přímo dožadovacími přípisy soudní úřady nebo uděliti k tomu příkaz fiskálním úřadům; poněvadž pak taková zajištění již dotyčným nařízením politického úřadu podle dv. dekr. ze dne 18. září 1786, čís. 577 lit c) sb. z. s. samo o sobě se spraví, nepotřebují dalšího spravení« (dvorský dekret ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s.).

Předpisy tyto zůstaly zachovány v platnosti ustanovením čl. III. uvoz. zák. k ex. řádu, jenž stanoví: »V platnosti

zůstávají dosavadní zákonné předpisy o přednostních právech a o zajištění a vymáhání daní a jiných dávek k účelům veřejným«

Fiskální úřady jsou oprávněny žádati knihovní soud za záznam i za vklad práva zástavního (srovn. § 343 a násl., čl. II, odst. 1 č. 2 uv. zák. o přímých daních č. 76/1927 Sb. z. a n. a příslušné předpisy prov. nař. č. 175/1927 Sb. z. a n.).

Pro zápisy pohledávek v knihách platí jen předpisy knihovního zákona (č. 95/1871 ř. z.).

Knihovními zápisy podle § 8 knih. zák. jsou:

1. vklady, t. j. bezpodmínečné nabytí nebo bezpodmínečný výmaz práva,
2. záznamy, t. j. podmíněné nabytí nebo výmaz práva,
3. poznámky.

Podle min. nař. č. 256/1852 ř. z. má se státi pojištění přednostního práva pro poplatky podle § 72 popl. zák. ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z. vkladem nebo záznamem. Budeme se tedy zabývatí jen těmito dvěma prostředky k vymožení poplatku. Jest třeba uvážiti, zda tyto jmenované prostředky k vymožení jsou si rovny co do účinků a tím i na roveň postaveny dalším (vnucená správa, dražba), které jsou také způsobilé přerušiti promlčení přednostního práva poplatku z převodu podle min. nař. č. 181/1850 ř. z.

Není pochyby, že podle obecných předpisů oba tyto knihovní úkony (vklad — záznam) jeví různé účinky na práva osob o zápis žádajících nebo proti nimž zápisy směřují.

Vklady, jsou-li provedeny podle listin způsobilých k zápisu do knih po stránce formální i materiální (listiny vkladní, §§ 26—34 knih. zák.), způsobují vznik, převod, omezení nebo zrušení knihovního práva bez jakéhokoliv omezení (§ 8 č. 1 knih. zák. — §§ 431, 445, 451 a 481 ob. zák. obč.).

Knihovní právo, má-li býti založeno, omezeno, změněno nebo zrušeno na základě listiny, jež nemá všech náležitostí listiny vkladní, je možno v knihách zaznamenati na základě těchto listin pod podmínkou pozdějšího spravení, t. j. přeměnění tohoto podmíněného zápisu v nepodmíněný. Nepodmíněným zápisem může býti jedině vklad (§ 8 č. 2 knih. zák., §§ 438, 439 ob. zák. obč.).

Jakým způsobem nutno záznam spraviti, záleží na tom, jaká náležitost chybí listině, aby mohla býti považována za

listinu vkladní (§ 41 knih. zák.). Je-li třeba k spravení žaloby — justifikace —, nutno tuto podati do 14 dnů ode dne doručení výměru o záznamu (§ 41 lit. c), § 42, odst. 1 knih. zák., § 439 ob. zák. obč.). Uzná-li se rozsudkem, že záznam je spraven, bude toto spravení zapsáno k žádosti účastníka do pozemkové knihy.

Jest uvážiti:

1. jakou povahu má záznam práva zástavního,
2. jaký význam (dosah) má spravovací zápis.

Ad 1. Jest nesporno, že záznamem práva knihovního nabývá se toliko podmíněného práva ve smyslu § 8 č. 2 knih. zák. Vlastník nemovitosti, na níž záznam práva zástavního byl povolen, není záznamem tím ještě ve svých právech zkrácen. Záznam způsobuje, že obsah jeho práva může býti teprve v budoucnu (nikoliv nyní) omezen, a to o právo zaznamenané v plném jeho rozsahu nebo jen částečně. K zaznamenanému právu musí přihlížeti v první řadě nabyvatel, což se zjistí nahlédnutím do knih. Neučiní-li tak, nese sám toho důsledky (§ 443 ob. zák. obč.). Nemůže však zaznamenané právo uspokojiti, není-li toto spravovacím zápisem na jisto postaveno. Do této doby není zaznamenané právo po právu a může se k němu přihlížeti jen podmíněně (na př. složením příslušné částky k soudu), pokud spravovací řízení je snad již v běhu. Také v případě dražby nemovitosti se hledí k takovému záznamu jen v tom případě, je-li řízení spravovací v běhu. Není-li toto prokázáno, nepřihlíží se k záznamu vůbec a rovněž ne k zápisům k němu se vztahujícím (§ 228 ex. ř.). Není vyloučeno, aby nebyly povolovány zápisy další jak proti knihovnímu vlastníku, tak i proti vlastníku práva zaznamenaného (§ 49 knih. zák.). Spraví-li se záznam, zůstanou v knihách i další zápisy k tomuto právu se vztahující, ne-li, vymažou se současně s ním. Poněvadž tedy záznam nezakládá, neomezuje a nezrušuje knihovních práv přímo, nýbrž jen po pozdějším spravení, slouží tudíž v první řadě zájmu principu publicity, t. j. důvěry v knihy veřejné. Nelze tedy záznamu, pokud není spraven, přičísti jinou povahu.

Ad 2. O povaze tohoto zápisu knihovní zákon se nezmiňuje. Jest však nepochybně, že spravovací záznam má povahu konstitutivní, a že teprve od tohoto zápisu, t. j. zápisu

spravovacího, může vlastník zaznamenaného práva použití prostředků, směřujících k realizaci knihovního práva (na př. poznámku vykonatelnosti, pak návrh na vnucenou správu nebo dražbu pro tuto pohledávku). Teprve spravovacím zápisem nabyt vlastník zaznamenaného práva skutečného (nepodmíněného) práva knihovního a možno tedy od tohoto času toto knihovní právo napadati. Knihovního práva, způsobilého k vedení exekuce, nabude se teprve poznámkou vykonatelnosti ke vkladu práva zástavního a nikoliv jen k záznamu práva zástavního. Také poznámku spornosti knihovního práva jest možno povolit teprve po spravovacím zápisu a nikoliv proti záznamu, a to ani ne podmíněně. Žádost podobná musí se zamítnouti. Pro otázku vznik práva zástavního, způsobilého býti prostředkem k vymožení, jest bez významu, že spravovací zápis jeví účinky ke dni zápisu. Jest tedy míti za to, že teprve spravovacím zápisem nabývá se práva skutečného (§ 8 č. 1 knih. zák.), jež působí proti všem, kdož o nemovitost zatíženou právem zástavním se zajímají, a to bezpodmínečně, a s nímž vlastník jeho může neomezeně (pravoplatně) disponovati. Záznam byla tedy evidence, že tohoto práva možno v budoucnosti nabýti.

Tolik se stanoviska práva obecného co do poměru záznamu a vkladu práva zástavního. Otázku tuto bylo nutno stručně probrati vzhledem k tomu, že pro obor práva finančního jsou poskytnuty určité výsady, pokud se týče záznamu práva zástavního.

Pokud se v tomto pojednání bude mluvíti o poplatku, jest tím míněn poplatek z převodu nemovitosti. Vyměřující úřad je oprávněn, ba podle zák. čís. 75/1901 ř. z. přímo povinen, poplatek z převodu pokud možno co nejdříve knihovně zjistiti, a to vzhledem k věcnému ručení za tento poplatek podle § 72 popl. zákona. Neučiní-li tak vyměřující úřad a nemovitost přejde snad exekucí na osobu třetí aniž by byl poplatek zaplacen, mají býti vyměřující úřady přidržány k náhradě proto, že poplatek knihovně nezajistily (nař. min. fin. č. j. 13.336/1861, Věstník str. 139 — Holík-Tuš str. 292).

Knihovní zajištění jest možno provésti vkladem nebo záznamem. Vkladem tehdy, je-li platební rozkaz vykonatelný, je-li potvrzeno doručení straně povinné a příp. zjištěno, v jaké výši je tu ještě nedoplatek (min. nař. č. 256/1852 ř. z.).

Oba tyto druhy knihovních zápisů uvedeny jsou v cit. nař. pouze proto, že tyto druhy zápisů se doplňují a oba druhy uvědomují stranu o existenci poplatku, tudíž mají sloužiti oba druhy zápisů zájmu principu publicity, a to v tom stavu, jaký jim dává knihovní zákon. Citované nař. neříká, že oba knihovní zápisy mají si býti rovny, ba naopak, zřejmě je rozlišuje, poněvadž pro vklad stanoví přísnější podmínky. K záznamu má tedy stačiti pouhá žádost příslušného úřadu bez jakýchkoliv dokladů, ke vkladu však nutno prokázati právní moc platebního rozkazu, doručení a výši skutečně existujícího poplatkového nedoplatku. Nedá se proto souditi na rovnocennost záznamu a vkladu jedná-li se o státní pohledávky, a to proto, že min. nař. nemůže způsobiti dále sahajících účinků než zákon sám. Stanoví-li zákon, zvláště pozdější, A, nemůže pouhé min. nař. o téže věci říci B. Okolnost, že se min. nař. č. 256/1852 ř. z. (in fine) odvolává na dvor. dekrety č. 577/1786 lit. c) sb. z. s. a č. 789/1806 sb. z. s., potvrdilo pouze, že záznam práva zástavního pro státní pohledávky, tedy i pro poplatek z převodu, nepotřebuje spravení pořadem práva civilního, nikoliv, že nepotřebuje spravení vůbec. Jen z toho důvodu nelze stanoviti k spravení záznamu práva zástavního lhůtu ve smyslu § 43, odst. 1 knih. zákona.

K ustanovením těmto přistoupil ještě předpis knih. zák. č. 95/1871 ř. z., a to § 38 lit. c), jenž praví: »Záznamy se činí na základě dožádání veřejných úřadů v případech, v nichž jsou tyto úřady podle své působnosti povolány, aby z moci úřadu zástavou zajistiti nároky státního pokladu...«

Žádají-li vyměřující úřady soudy o záznam práva zástavního pro státní pohledávky, odvolávajíce se na ustanovení dvor. dekretů z 18. září 1876, čís. 577 sb. z. s. a z 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. a na předpis § 38 lit. c) knih. zák., jsou soudy povinny vyhověti jejich žádosti a záznam práva zástavního povoliti. K takovému záznamu stačí pouhá žádost příslušného úřadu bez jakýchkoliv dokladů (Vážný, č. 10964). Netřeba v žádosti ani uváděti bližší označení pohledávky, co se týče její vlastnosti a jejího vzniku, ani, zda nemovitost ručí ze zákona věcně za pohledávku, ani, zda pohledávka požívá na nemovitosti přednostního práva (Vážný, č. 10.700). Cit. rozh. nejv. soudu operují sice pouze se stát-

ními pohledávkami daňovými a nelze říci, že by nebylo možno stejně koustruovati žádost o záznam práva zástavního pro státní pohledávku poplatkovou.

Soudy, vyhovující takovému dožádání, povolí v knihách následující zápis: »Podle dožádání ze dne čj. povoluje se záznam práva zástavního pro pohledávku čl. státu per « Z takového záznamu nelze přece zjistiti, zda se jedná o poplatek požívající přednostního práva zástavního nebo ne, a nemožno to zjistiti ani ze sbírky listin, jelikož do sbírky listin se duplikát platebního rozkazu při záznamu práva zástavního nezakládá, nýbrž jedině při vkladu práva zást. Nemůže tedy v takovém případě záznam práva zást. nikdy nahrazovati vklad, a byť nepotřebuje spravení pořadem práva civilního, nemohou mu být přiznány účinky vkladu už pro nedostatečnost náležitostí způsobilých ke vkladu. Může tedy sloužiti jen k ochraně důvěry v knihy veřejné jako každý jiný záznam a míti jen takové účinky, jaké přiznává záznamu zákon knihovní. Kdyby záznam práva zástavního pro státní pohledávky měl nahrazovati vklad, pak byl by soudce při rozvrhu nejvyššího podání za vydraženou nemovitost oprávněn přiřknouti k hotovému zaplacení zaznamenanou částku bez jakéhokoliv dokladu o tom, že zaznamenaný poplatek je vykonatelný. Leč tomu tak není. Má-li býti k takovému záznamu přihlíženo, nutno soudu předložiti doklad o pravoplatnosti a vykonatelnosti zaznamenaného poplatku. Jest tedy záznam práva zástavního spraviti nikoliv cestou soudní, nýbrž správní, a že se tak stalo, soudu osvědčiti, má-li se k zaznamenané pohledávce přihlížeti. Nestane-li se tak, možno k zaznamenanému poplatku přihlížeti jen pro futuro jako ke každé jiné zaznamenané pohledávce a příslušnou částku zatím složiti k soudu. (Viz Vážný č. 7359, 7393 a j.) K předložení dokladů o tom, že zaznamenaný poplatek je vykonatelný, může soudce stanoviti lhůtu. Nebude-li lhůta dodržena, může soudce zadržanou částku uvolniti, pokud se aspoň neosvědčí, že je v běhu řízení, směřující k tomu, aby zaznamenaný poplatek stal se pravoplatným a vykonatelným. Soudce nemůže se ani zabývati otázkou, zda se jedná při zaznamenaném poplatku o věcné ručení, ač k tomu má přihlížeti z moci úřední, ježto okolnost ta není z knih patrna.

Z uvedeného vidíme, že i záznam státní pohledávky potřebuje spravení, jenže jinými prostředky než pohledávky obecné. Při zaznamenané státní pohledávce je to předložení vykonatelného platebního rozkazu nebo osvědčení, že je v běhu řízení, které jest podkladem vykonatelnosti (doručování), při obecných pohledávkách podání žaloby v ustanovené lhůtě, pokud je žaloby třeba, nebo, že nedostatky listiny vkladní jsou již odstraněny.

Mimo to žádný předpis nestanoví, že by nebylo třeba spravení záznamu pro státní pohledávku, nýbrž jen, že spravení nemůže se státi pořadem práva civilního (dvor. dekr. č. 789/1806 sb. z. s. v doslovu min. nař. č. 256/1852 ř. z.). Není-li třeba spravení pořadem práva civilního, jest tedy spravení třeba pořadem správním a spravení toto v knihách při zaznamenané pohledávce vyznačiti. Na takové spravení pamatuje i knih. zák. v § 41 lit. b), jenž praví, že spravení záznamu — scilicet podle § 38 lit. c) knih. zák. — se stane pravoplatným nálezem příslušného úřadu, jemuž přísluší rozhodovati o platnosti zjištěného nároku. Pro takovéto spravení nelze určití lhůtu podle § 42, 43 knih. zák. Doplňuje tedy předpis § 41 lit. b) knih. zák. jen předpis dvor. dekr. č. 789/1806 sb. z. s. v doslovu min. nař. č. 256/1852 ř. z., avšak žádný předpis spravení záznamu erárního nedoplatku (daňového, poplatkového) nevylučují, nýbrž spravení předpokládají. Vylučují jen spravení pořadem práva.

Také nejv. soud zastává názor, že státní pohledávky daňové, scilicet i poplatkové, potřebují spravení, nikoliv však cestou sporu. Spravení stane se tím, že se soudu předloží průkaz, že zaznamenaný nález (daňový — poplatkový) se stal vykonatelným (Vážný, 7393).

Takovéto spravení stane se pouhým návrhem příslušného úřadu knihovnímu soudu o spravovací zápis, jenž se stane pak vkladem práva zástavního v pořadí záznamu. K takovému návrhu musí úřad přiložiti pravoplatný a vykonatelný platební rozkaz, prokázati soudu doručení a výši dosud nezapraveného poplatku, neboť zaznamenaný poplatek nemusí býti v době vkladu práva zástavního v plné výši po právu. Mohl zaniknouti částečně ať už zaplacením, snížením nebo odepsáním. Teprve tímto spravovacím zápisem, t. j. vkladem, nabylo se n e p o d m í n ě n ě h o práva zástav-

ního, které je způsobilé přerušiti promlčení přednostního práva zástavního podle § 72 popl. zák. ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z.

Nemohlo tedy min. nař. č. 256/1852 výkladem § 14 min. nař. č. 181/1850 ř. z. na roveň postaviti záznam a vklad práva zástavního co do účinků na přetržení promlčení, když sám knihovní zákon záznamu upírá účinku vkladu i když jde o státní pohledávky, a to v souhlase s předpisy, sloužícími k zajištění státních pohledávek (§§ 38 lit. c), 41 lit. b) knih. zák., čl. III. uv. zák. k ex. ř.). A že i min. nař. č. 256/1852 ř. z. má na mysli poměr mezi záznamem a vkladem pouze takový, jaký mu příkládá knih. zák., jest viděti z jeho dikce: »... může se dotčené vyznačení státi jen způsobem, jaký je vůbec předepsán pro nabytí věcného práva na nemovitostech platnými zákony...« Platným zákonem je zákon knihovní, a jest se jím proto řídit pokud upravuje poměr mezi záznamem a vkladem práva zástavního. Není-li záznam obecné pohledávky způsobilý k vymáhání zaznamenané pohledávky, nemůže míti tuto způsobilost ani záznam státní pohledávky.

Vzniká tedy otázka, zda záznam práva zástavního pro poplatek z převodu způsobuje přerušení přednostního práva zást. podle § 72 popl. zák. ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z.

Nejvyšší soud rozhodl v několika případech, že záznam práva zástavního způsobuje přerušení právě tak, jako vklad práva zástavního, ježto záznam ten nepotřebuje spravení (Vážný, č. 5314, 6123, 6168).

K tomu jest uvésti: Nejvyšší soud dovolává se ve svých rozhodnutích shora citovaných dvorských dekretů z r. 1786 a 1806 sb. z. s., min. nařízení č. 181/1850 a 256/1852 ř. z., dále zák. č. 75/1901 ř. z. (§ 31), kde se nařizuje zajištění převodního poplatku po uplynutí třicetidenní lhůty v knihách, a nemůže tím býti nic jiného myšleno, než vklad práva zástavního. Uvádí dále, že také judikát nejv. soudu vídeňského č. 153 (plenissimární rozhodnutí soudního dvora ze dne 11. března 1802 č. pres. 376 z r. 1901 — Glaser-Unger 1802) nevyklučuje záznam práva zástavního jako prostředku způsobilého k přerušení přednostního pořadí poplatku z převodu. Judikát ten však výslovně uvádí, že prostředky k pře-

rušení tohoto práva podle § 14 min. nař. č. 181/1850 ř. z. jsou jen (»nur«):

1. nucené zřízení práva zástavního,
2. provedená vnucená správa, včetně administrativní vnucené správy, pokud byla poznamenána v knihách (administrativní vnucená správa nyní odpadá vzhledem k čl. II, č. 2 uvoz. zák. k zák. o přímých daních č. 76/1927 Sb. z. a n., jímž zrušen výnos min. financí z 18. ledna 1898, čís. 58.418 z r. 1897),
3. nucená dražba za poplatek ručící nemovitosti.

Není takovým prostředkem vnucená správa, pokud není poznamenána v knihách, mobilární exekuce, a nepřichází také v úvahu, zda k placení byla úřadem povolena lhůta neb splátky. O záznamu se nezmiňuje, je pravda, avšak tím nelze usuzovati na to, že jej klade na roveň nucenému zřízení práva zástavního, nýbrž, že jest mu dáti takovou povahu, jakou mu přiznává zákon, t. j. knihovní. Judikát 153, zabývá se pouze platností min. nař. č. 181/1850 ř. z., zajisté také jasně určil prostředky, způsobilé k vymožení a tím i způsobilé přerušiti právo na přednostní uspokojení poplatku z převodu z ručící nemovitosti.

Jak už řečeno, upravují cit. dv. dekr. a min. nař. — pokud máme na mysli jen knihovní zápisy — pouze způsob zajištění v knihách. To se má státi vkladem nebo záznamem, záznamem ovšem tam, kde není možno prokázati všech náležitostí, vyžadovaných ke vkladu. Tím však státní úřad není nikterak osvobozen od předložení dokladů, způsobilých ke vkladu (nař. min. sprav. a fin. č. 256/1852 ř. z.). Jest tedy cit. nař. vyložiti v tom smyslu, že poplatek má býti na ručící nemovitosti zajištěn vkladem nebo záznamem práva zástavního, a to podle toho, je-li možno k žádosti přiložiti vyžadované doklady nebo ne. Ne-li, má býti dožádán soud pouze o záznam, který také jest spraviti, nikoliv však pořadem práva civilního (in fine cit. nař.), nýbrž jedině výrokem příslušného úřadu finančního a nelze proto usuzovati, že nepotřebuje spravení vůbec.

Jsou tedy materiální účinky záznamu a vkladu, upravené knihovním zákonem, závazné i pro státní pohledávky, zejména, je-li spravení záznamu takových pohledávek upraveno knihovním zákonem samým ve shodě s dvor. dekretem

č. 789/1806 sb. z. s. a min. nař. č. 256/1852 ř. z. (§ 41 lit. b) knih. zák.).

Jest proto míti za to, že záznam práva zástavního pro státní pohledávky není na roveň postaven vkladům práva zást., nýbrž, že je třeba spravení i tohoto záznamu, nikoliv však cestou sporu, nýbrž pořadem správním, t. j. novým návrhem, pokud nemovitost se nedraží, knihovnímu soudu s příložením vykonatelného platebního rozkazu s potvrzením o doručení (soudy se mohou spokojiti, je-li tato okolnost vyznačena na platebním rozkaze) a s udáním výše dosud jsoucího poplatku, kterýchžto náležitostí nebylo třeba k záznamu poplatku. Nemá tady záznam účinků vkladu, t. j. není mu na roveň postaven, a nemůže býti způsobilým prostředkem k vymožení poplatku (státní pohledávky vůbec) ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z., a to ani z toho důvodu ne, poněvadž pouhé nařízení nemůže dáti určitému knihovnímu úkonu více práv než zákon sám, nehledě ani k tomu, že záznam práva zástavního, jak shora uvedeno, není žádným exekučním prostředkem ve smyslu exek. řádu, nýbrž jen knihovním úkonem, a také rekurs proti usnesení povolujícímu záznam jest podati ve lhůtě stanovené knihovním zákonem (30, resp. 60 dnů — § 127 knih. zák.) a nikoliv podle exekuč. řádu, jako tomu je při nuceném zřízení práva zástavního (14 dní — § 88 ex. ř.). Mějme na mysli, že při povolení vkladu práva zástavního pro poplatkovou pohledávku jde vždy o nucené zřízení práva zástavního ve smyslu ex. ř. (§§ 87 a násl. ex. ř.), neboť je zde exekuční titul, a nikoliv o pouhý vklad práva zástavního ve smyslu knih. zák. (na př. podle dlužního úpisu), který, má-li býti vymáhán, jest nutno opatřiti doložkou vykonatelnosti. To by bylo třeba i pro poplatkovou pohledávku, kdyby zde nebylo při povolení vkladu práva zástavního, t. j. nuceného, exekučního titulu. Záznam státních pohledávek slouží tedy také jenom k upevnění důvěry v knihy veřejné (principu publicity). Záznamu práva zástavního pro převodní poplatek během zákonné lhůty tříleté nebylo by vůbec potřebí, neboť principem publicity nejsou účastníci chráněni před nevědomostí o zákonných právech zástavních. Záznam práva zástavního pro převodní poplatek, učiněný k pouhé žádosti

příslušného úřadu bez jakýchkoliv dokladů, nemůže tudíž způsobiti přerušeni zákonného práva přednostního, pokud záznam tento nebyl k návrhu příslušného úřadu spraven a spravení v knihách vyznačeno. Přerušeni jest počítati ode dne nuceného vkladu práva zástavního nebo ode dne spravení, t. j. napotomního vkladu v pořadí záznamu, nikoliv ode dne záznamu, jak rozhodl nejvyšší soud, neboť tento není způsobilým prostředkem k vymožení ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z. a výklad takový je v rozporu se zákonem.

Zákonné právo zástavní (přednostní) trvá podle § 72 popl. zák. tři roky ode dne splatnosti převodního poplatku (viz shora). Je-li v této tříleté době poplatek zaznamenán, jest k němu přihlížeti, draží-li se nemovitost během této zákonné doby, avšak nikoliv proto, že byl zaznamenán, nýbrž z důvodu zákonného práva přednostního, k němuž jest přihlížeti z moci úřední, i kdyby poplatek nebyl vůbec zaknihován, pokud jen byl řádně k dražbě přihlášen. Draží-li se nemovitost po této době, jest k záznamu přihlížeti pouze v jeho pořadí knihovním, pokud finanční úřad prokáže, nejpozději při rozvrhovém roku, že zaznamenaný poplatek je vykonatelným. Nestane-li se tak, nelze k záznamu přihlížeti a to stejně jako k záznamu pro obecnou pohledávku, pokud není prokázáno, že spravovací řízení je v běhu.

Má-li nastati přerušeni přednostního práva ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z. v zákonné lhůtě tříleté § 72 popl. zák., je nutno provésti vklad práva zástavního přímo neb záznam spraviti podle § 41 lit. b) knih. zák. Jakým způsobem, bylo již řečeno shora. Stane-li se tak, jest počítati novou tříletou lhůtu ode dne vkladu, resp. spravení záznamu. Má-li býti přednostní právo zachováno i po této době, nutno zavésti exekuci vnucenou správou anebo dražbou a v exekuci řádně pokračovati. Vede-li se pak vnucená správa třebaš 10 let, požívá poplatek ten stále přednostního práva zástavního a jest poplatek přikázati v tomto pořadí, bude-li nemovitost k návrhu jiného věřitele prodána nucenou dražbou. Zákonná lhůta tříletá musí tedy býti vedena v patrnosti příslušnými úřady, a

v této době jest učiniti vklad práva zástavního, jsou-li zde náležitosti vyžadované ke vkladu min. nař. č. 256/1852 ř. z., resp. spraviti záznam učiněný proto, že poplatek v době záznamu nebylo možno zajistiti nuceným zřízením práva zástavního.

Nejvyšší soud přiklonil se sice rozhodnutím ze dne 26. dubna 1928 č. R I 243/28 (Vážný č. 7999) také k názoru, že vklad práva zástavního v pořadí záznamu (napotomní vklad) by mohl způsobiti nové přerušeni zákonného práva zástavního, avšak nerozřešil otázku tu jasně a určitě, nýbrž vrátil věc nižšímu soudu, aby k otázce té přihlédl a znovu rozhodl, zda napotomní vklad zaznamenaného práva způsobuje nové přerušeni. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí zastává nepřimo zase jiný názor než v rozhodnutích dříve citovaných, takže je vidět, že výklad § 72 popl. zák., a s tím souvisejících dalších předpisů, není jednotný. Podle tohoto rozhodnutí bylo by možno otázku tuto vyložiti v tom smyslu, že záznamem práva zástavního přerušuje se tříletá promlčecí lhůta a napotomním vkladem přerušuje se znovu. Bylo by tedy možno zachovati lhůtu devítiletou. Tři roky ode dne splatnosti, další ode dne záznamu a konečně ode dne napotomního vkladu. Leč ani tento výklad by nebyl udržitelným.

Způsobuje-li již knihovní zápis přerušeni zákonného práva přednostního, je tím vklad práva zástavního — scilicet nuceného — nebo napotomní vklad v pořadí záznamu, rozumí se pro poplatkovou pohledávku vykonatelnou, neboť jedině vklad práva zástavního a nikoliv záznam je způsobilým prostředkem k vymožení ve smyslu min. nař. č. 181/1850 ř. z. Záznam práva zástavního je uveden v min. nař. č. 256/1852 ř. z. jen proto, že oba tyto zápisy se doplňují a oba zápisy mají jen ty účinky, jaké jim přiznává knihovní zákon. Nemůže tedy okolnost, že záznam státní pohledávky nepotřebuje spravení pořadem práva civilního, způsobiti rovnocennost záznamu se vkladem, zvláště pak, když spravení se státi musí pořadem správním. (Srovn. výklad shora.)

Také z rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 24. X. 1929 č. R I 827/29 (Vážný 9298) a ze dne 14. III. 1929 č. 378/28 (Vážný 8787) je vidět, že výklad § 72 popl. zá. není jednotný. V rozhodnutí prve uvedeném projevěn názor, že přerušeni zákonného práva § 72 popl. zák. nenastalo ,jestliže vnucená

správa byla zrušena podle § 129 odst. 2 ex. ř. proto, že věřitel nesložil zálohu na vedení vnučené správy. Druhé rozhodnutí, neoperující zálohou, praví, že zrušení vnučené správy podle § 129 odst. 2 ex. ř. jest bez významu pro promlčení, došlo-li k němu z důvodu mimo vůli vymáhajícího věřitele. Byla-li tedy vnučená správa zrušena z moci úřadu podle § 129 odst. 2 ex. ř., nastalo by přerušení ve smyslu § 14 min. nař. č. 181/1850 ř. z. Z toho by vysvítalo, že přerušení promlčení by v tomto případě záviselo na volném uvážení soudce, zda chce nebo nechce finanční správě státu naříditi složení zálohy či nikoliv.

Posléze je ještě uvést, že za převodní poplatek ručí nemovitost v pořadí přednostním tři léta bez knihovního zápisu. V této době jest poplatek z převodu při dražbě ručící nemovitosti zaplatiti v tomto pořadí bez ohledu na to, zda převodní poplatek byl zaknihován či nikoliv. Po této době, nebyl-li poplatek v knihách vložen vkladem práva zástavního, nelze na novém nabyvateli poplatek ten vymáhati v pořadí přednostním, nýbrž toliko v pořadí knihovním z důvodu věcného ručení podle § 72 popl. zák., jenž omezuje na dobu tříletou pouze právo přednostní, nikoliv věcné ručení. (Srovn. Boh. Fin. 2685.)

Podle poznámky 4 k § 65 úř. náv. (Holík-Tuš, Kolky a poplatky, II. díl, str. 291) nemá býti věcné ručení za poplatek z převodu uplatňováno proti třetímu, ježž nestihá osobní poplatek a ručební povinnost co do poplatku podle §§ 68 a 73 popl. zák., a ježž nemovitost nabyt, nevěda o poplatkové pohledávce na ní vázoucí, nebylo-li takové věcné ručení v knihách učiněno patrným a uplynula-li od doby převodu, z něhož byl zmíněný poplatek vyměřen, doba delší tři let. Při žádosti za knihovní zápis z důvodu § 72 popl. zák., pokud směřuje proti novému nabyvateli, musí býti v návrhu tento uveden jako nabyvatel věcně ručící nemovitosti. Obdobně musí zníti i záručný platební příkaz. Již také z tohoto důvodu je vhodné, aby poplatky, dříve než se stanou vykonatelnými, byly v knihách zaznamenány, čímž se ušetří finančním úřadům značné množství rekursů proti záručným platebním rozkazům. Takové záznamy jest však v zákonné lhůtě tříleté proměnití ve vklad za účelem přerušení promlčecí lhůty přednostního práva zástavního.

Vše, co zde řečeno, platí též o převodu nemovitosti pro případ smrti (cís. nař. č. 278/1915 ř. z., prov. nař. č. 397/1915 ř. z., zák. č. 337/1921 Sb. z. a n., prov. nař. č. 111/1922 Sb. z. a n.). Jest nerozhodné, že dědický poplatek byl vyměřen z nemovitosti v době, kdy dědic nebyl již vlastníkem zděděných nemovitostí. Ručí tedy i v tomto případě nabyvatel, a jest možno po doručení záručního platebního rozkazu vésti exekuci na nemovitost (Boh. Fin. 4067).

Tříletá zákonná lhůta § 72 popl. zák. běží i v tom případě, jestliže dědický poplatek byl nabyvateli dědictví posečkán z toho důvodu, že nemovitost je vázána právem užívacím (požívacím) (§ 21 cís. nař. č. 278/15 ř. z., § 19 prov. nař. č. 397/15 ř. z.). Dědický poplatek v tomto případě vyměří se z hodnoty služebné věci zmenšené o hodnotu služebnosti. Hodnota služebnosti počítá se $\frac{1}{2}$, překročila-li oprávněná osoba 60 let, pak $\frac{1}{4}$ hodnoty služebné věci (§ 20 odst. 1 cís. nař. 278/15 ř. z.; — viz též § 20 odst. 2—4 téhož nař. a § 16 popl. zák.). Jelikož se zde nejedná o prodlouženou lhůtu podle zákona, není možno použití předpisu § 11 zák. z 13. prosince 1862, čís. 89 ř. z., kdy přednostní právo poplatku z převodu pomine, jsou-li zákonem dány lhůty k zapravení poplatků, za něž věc ručí, teprve po třech letech od uplynutí dotyčné zákonné lhůty. § 21 cís. nař. stanoví pouze, že dědický poplatek může býti v takovém případě, t. j. je-li dědictví zatíženo užívacím (požívacím) právem, posečkán až do zániku tohoto práva, dá-li povinná strana dostatečnou jistotu. Z toho je vidět, že nejde zde o zákonnou lhůtu podle shora cit. zák., nýbrž o lhůtu prodlouženou vyměřujícím úřadem. Je na věci nerozhodné, že prováděcí nař. v § 19 přímo ukládá vyměřujícímu úřadu, aby odklad placení povolil, bude-li o něj žádáno, stanoví však, aby vyžadoval před rozhodnutím od stran dostatečnou jistotu. Dostatečnou jistotou je míněna taková jistota, z níž může býti poplatek zaplacen, i když tříletá zákonná lhůta práva přednostního pomine. Nedá-li tedy strana jistotu, nebude vyměřující úřad povinen odklad placení dědického poplatku povolit. Jest proto i v tomto případě postarati se o řádné zajištění převodního poplatku vkladem práva zástavního v zákonné době tříleté a vnucenou správou resp. dražbou ručící nemovitost v dalším tříletí. (Viz výklad shora.)

Rozpory ve výkladu § 72 popl. zák. a tím i min. nař. č. 181/1850 ř. z. a min. nař. č. 256/1852 ř. z. bylo by doporučitelně odstraniti cestou nařizovací, jako se to stalo nař. č. 181/50 ř. z., čímž pak by tato nařízení pozbyla platnosti. Vždy však bylo by nutno přihlížeti k předpisům knihovního zákona. Dojde-li jednou k úpravě zákonné, pak ustanovení obdobné u daně domovní, pozemkové a výdělkové (§ 265 zák. o přímých daních), resp. u poplatků z převodu na Slovensku (§ 36 zák. čl. XI : 1918), zajisté by nepůsobilo ve výkladu žádných obtíží (zaknihování jest provésti d o d v o u l e t o d e dne splatnosti).

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Osoby vojenské řídicí jízdní silostroj za výkonu své služby jsou šem 1, odst. 2. zákona ze dne 9. VIII. 1908 čís. 162 ř. z. osvobozeny od ručení za způsobenou škodu nejen dle předpisů zákona automobilového, ale také podle předpisů práva občanského.

Žalobce A., uplatnil proto žalovanému B., poručíku československé armády pohledávku 5000 Kč, jako náhradu škody, způsobené silostrojem žalovaného. Soud I. stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal žalobní nárok po právu, co do jedné čtvrtiny, podle předpisů všeob. zák. obč. o náhradě škody. Nejv. soud obnovil rozsudek I. stolice z těchto důvodů:

Bylo zjištěno, že žalovaný konal jako poručík přidělený odbočce automobil. zbrojovky v Trenčíně kritického dne 21./V. 1928 přes Vrchoslavice, kde došlo ke srážce motocyklu žalobcova s trojkolkou, řízenou žalovaným, služební evičnou jízdu na základě služebního rozkazu k jízdě a že silostroj, který v době srážky řídil, byl majetkem vojenské správy. Je tedy zjištěno, že žalovaný řídil v době srážky jako vojenský řidič erární jízdní silostroj ve výkonu své služby.

Podle ustanovení odst. 2, §u 1. autom. zákona jsou od ručení jako řidiči osvobozeny vojenské osoby, řídily-li jízdní silostroj za výkonu své služby. Jak z materiálu zákona o silostrojích vysvítá a jak již bylo v rozhodnutí číslo 11.402 Sb. n. s., na nějž se odkazuje, vyloženo, bylo úmyslem zákonodárcovým vyloučiti vojenské osoby jako řidiče, řídily-li jízdní silostroj za výkonu své služby z r u č e n í v ů b e c, poněvadž stát sám poskytuje osobám poškozeným provozováním vojenského silostrojem vojákem dostatečnou záruku za náhradu způsobené škody. Z toho plyne, že odvolací soud posoudil spornou věc právně mylně, když má za to, že žalovaný za škodu ručí, ne sice podle předpisů automobilového zá-